

30 ÉVES A PAKSI METEOROLÓGIAI FŐÁLLOMÁS

2008. október 10-én a Paksi Meteorológiai Főállomás volt és mai dolgozói, valamint a PAV képviselői a főállomás épületében baráti összejövetelen emlékeztek meg az állomás létrehozásának 30. évfordulójára alkalmából. Ennek nyomán kérte fel szerkesztőbizottságunk Labricz István ny. állomásvezetőt (aki korábban a szentgotthárdi állomás munkatársa volt), hogy ismertesse az állomás létrehozásának körülményeit és rövid történetét.

Egyébként Pakson – nem a jelenlegi PAV területén – 1901 és 1935 között már működött éghajlati állomás, majd 1979-ig megszakításokkal csak csapadékmérés folyt. Az atomerőmű helykijelölésének és tervezésének időszakában 1967–1973 között a közeli Csámpa-pusztán végeztek éghajlati méréseket.

Az egykori Nehézipari Minisztérium kezdeményezésére a Paksi Atomerőmű Vállalat /PAV/ és az OMSZ 1977. június 13-án együttműködési megállapodást írt alá a Paksi Atomerőmű mellett működő meteorológiai főállomás létesítésére és üzemeltetésére az Atomerőmű meteorológiai adatokkal történő ellátása érdekében. A megállapodás aláírói Szabó Benjámín a PAV igazgatója, és Czelnai Rudolf az OMSZ elnöke.

A megállapodás értelmében a PAV az Atomerőmű beruházási keretéből finanszírozta a meteorológiai főállomás részére a 120 m magas meteorológiai mérőtorony létesítését, biztosította a zárt meteorológiai műszerkert kialakításához a területet, valamint helyiséget bocsátott az OMSZ rendelkezésére.

Az OMSZ vállalta a meteorológiai főállomáson hagyományos műszerek, berendezések beszerzését, telepítését, a főállomás üzembe helyezését, és az országos megfigyelő hálózatba történő bekapcsolását.

Az Atomerőmű az ún. Látogatói

Az állomás épülete

épületben biztosított munkaszobát a szükséges kommunális ellátással (fűtés, villamos energia, takarítás, bútorzat). A meteorológiai főállomás 1985-ig, a jelenleg is meglévő végleges épület elkészültéig itt működött.

A fenti megállapodás meghatározta továbbá az alábbiakat is:

- a főállomás előírt létszáma: 5 fő 1978.01.01.-től
- a mérések beindítása: 1978.04.01.

Az állomás adatai: sz. 46° 34'25", h. 18° 50' 44", tengerszint feletti magassága 97 m.

1978.02.01-jén kezdtem meg az állomás szervezését, és ebben az évben már 6 munkatársam volt. A harminc év alatt összesen 16-an dolgoztak az állomáson. A betanított észlelők közül kiemelem, hogy *Führer Vilmos* 1978.04.29-től 2007-ben történt nyugdíjba vonulásáig, míg *Bese Ferenc* 1978.09.01-től 2008-ig az állomás dolgozója volt.

Az állomás működtetéséhez előírt létszámot sikerült időben biztosítani, betanításuk megtörtént. A gyakorlati oktatásra azonban Pakson – mérőműszerek hiányában – akkor még nem volt lehetőség, ehhez a Siófoki Főállomástól kaptunk segítséget ahol „élőben” gyakorolhatták

az észlelői munkát a kollégák. A barométer leolvasásának elsajátítását subler (tolómerce) segítségével sikerült megoldanom. A műszerkert telepítése objektív okok miatt késett. A FUESS-szélmérőnek állványt kellett tervezettni, építtetni, és ugyanez volt helyzet a műszerkerttel is.

Végző soron a főállomás 1979.05.01-jén kezdte meg tényleges működését. Addig az állomás dolgozói helyettesítettek: Nyíregyházán, Budaörsön, Bp. Lőrincen, Győrött, Pápán teljesítettek szolgálatot.

Az első műszerkert helyére irodaépület épült, emiatt az 1979.12.21-én megszűnt. A második műszerkert a meteorológiai torony építése miatt szünetelt, ekkor a hőmérséklet, légnedvesség mérése kézi pszichrométerrel történt, emellett csak vizuális megfigyelések voltak. Folyamatos homogén adatsorunk 1981. januártól van.

Időközben a főállomás Atomerőmű területén belüli elhelyezésének körülményei jelentős mértékben megváltoztak, amelyek a meteorológiai adatok reprezentativitását már olyan mértékben befolyásolták, hogy azok a kitűzött célok elérését csak nagy hibával tették lehetővé. Az OMSZ vezetése már 1981 elején megkezdte ennek az állapotnak a megszüntetését, és az állomásnak az eredetitől 150 m-re DNy-ra való telepítését szorgalmazta. Az újonnan kijelölt hely közelsége biztosította azt is, hogy viszonylag kis költséggel lehetett kiépíteni a szükséges hírközlő vonalakat a meteorológiai mérőtorony és az állomás között. Sokat tárgyalt ennek érdekében a az OMSZ részéről *Antal Emánuel* elnökhelyettes és *Ambrózy Pál* igazgató a PAV vezetésével ill. *Weingartner Ferenc* és *Simon Antal* az illetékes minisztériumokkal és hivatalokkal. Ezúttal is köszönetemet fejezem ki szíves közreműködésükért és segítségükért. Köszönet

Az állomás egykori és jelenlegi munkatársainak csaknem teljes létszáma a 2008. októberi baráti összejövetelen

Év	átlaghőmérséklet	maximum hőmérséklet	minimum hőmérséklet	Csapadék mm
1981	10,7	36,7	-15,4	472
1982	10,8	33,8	-15,9	614
1983	11,1	37,5	-14,7	468
1984	10,3	34,5	-10,9	598
1985	10,6	34,6	-24,1	627
1986	10,1	34,8	-22,5	402
1987	9,7	33,9	-30,3	711
1988	10,4	36,5	-22,8	515
1989	10,8	35,1	-16,5	628
1990	10,9	35,1	-16,5	489
1991	9,7	35,3	-20,9	527
1992	11,3	37,5	-15,3	491
1993	9,2	35,7	-20,3	597
1994	11,7	37,2	-18,6	525
1995	10,5	35,1	-16,5	701
1996	9,5	35,4	-22,5	636
1997	9,9	34,8	-16,4	491
1998	10,5	38,1	-15,4	731
1999	10,6	34,8	-16,6	858
2000	12,1	37,5	-14,6	445
2001	10,6	36,6	-23,3	669
2002	11,5	36,7	-16,8	534
2003	10,6	37,3	-22,7	495
2004	10,5	35,6	-18,1	729
2005	9,9	35,1	-21,2	788
2006	10,9	35,3	-19,2	536
2007	11,8	40,6	-13,1	562
2008	11,9	37,3	-12,9	534

Kapovits Albertnak a Megfigyelési Főosztály vezetőjének is, akinek a vezetése alatt alakult meg az állomás. 1991.07.01-ig a Főosztály állományában voltunk, ezután a Központi Légekörfizikai Intézethez kerültünk. 1993.01.01-től a Vállalkozási és Kereskedelmi Iroda dolgozói voltunk. Az Iroda megszűnése után 1999.01.01-től a Levegőkörnyezet Megfigyelési Főosztály Földfelszíni Megfigyelések Osztályára helyezték az állomást, ezt követően 2006.01.01-től a Földfelszíni Megfigyelések Osztályához tartozott.

A Paksi Meteorológiai Főállomás 1990 óta Vállalkozási- Szolgáltatási Szerződés keretén belül dolgozik. A szerződést évente köti, ill. újítja meg a PAV ill. most már a PA Zrt. és OMSZ. A mindenkor szerződés rögzíti az állomás adatszolgáltatási kötelezettségeit, és a PA Zrt. részéről vállalt összeget, amiből az Állomás üzemeltetését hivatott biztosítani.

1995.07.01-én helyezték üzembe az Állomás számítógépét, az URH korszak 1995.07.14.-én megszűnt. A MILOS automatát 1996.08.01-én szerelték fel, és 1996.08.06. 11 órától az automata adatai kerülnek továbbításra. Jelenleg négy fő vállalkozóként látja el a folyamatos szolgáltatást.

Az alábbi táblázat az állomáson mért adatokat tartalmazza: a hőmérséklet évi középértékei, az éves abszolút maximum, abszolút minimum. Az éves csapadékösszegek „kézi” mérésből származnak.

Az Állomáson mért abszolút maximum hőmérséklet: 40,6 °C volt 2007.07.20-án, a legalacsonyabb minimum hőmérséklet -30,3 °C volt 1987.01.13-án.

Az éves csapadékmennyiség maximuma 1999-ben 858 mm, minimuma 1985-ben 402 mm volt.

Az Állomás jövőjét illetően az atomerőmű élettartam hosszabbítása és a várható bővítés miatt optimista vagyok.

Labricz István
ny. állomásvezető